

VII

Cinstirea Maicii Domnului în tradiția ortodoxă

BISERICA ORTODOXĂ ÎNVAȚĂ despre Maica Domnului, doar ceea ce Sfânta Tradiție și Sfânta Scriptură au spus despre ea și în fiecare zi o slăvește în lăcașele sale, cerându-i ajutorul și ocrotirea. Cunoscând că ei îi sunt bineplăcute numai acele laude care sunt pe potriva slavei sale, Sfinții Părinți și melozii i-au cerut adesea ei și Fiului ei să le arate în ce chip să o cânte. „**Întărește-mi mintea Hristoase Dumnezeule ca să cânt cu îndrăzneală lauda Preacuratei Maicii Tale**” (*Icosul Adormirii*). „Biserica învață că Hristos a fost cu adevărat născut din Pururea Fecioara Maria” (Sfântul Epifanie, *Adevărul despre credință*). „De nevoie este ca noi să mărturisim pe Preasfânta și Pururea Fecioara Maria că este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu. Căci cei ce se leapădă cum că Preasfânta Fecioară nu este Născătoare de Dumnezeu cu adevărat, nu mai sunt credincioși ci ucenici sunt ai fariseilor și saducheilor” (Sfântul Efrem Sirul, *Către Ioan Monahul*).

Din Sfânta Tradiție este știut că Maria a fost fiica venită la bătrânețe a lui Ioachim și a Anei și că Ioachim cobora din spița împărătească a lui David, iar Ana se trăgea din seminție preotească. Având această rădăcină aleasă, erau totuși săraci. Dar nu

aceasta îi întrista cel mai mult pe acești drepti, ci mai degrabă aceea că nu aveau copii și nu trăgeau nădejde ca urmașii lor să-L vadă pe Mesia. Și iată cum, odată defăimați fiind de iudei pentru că erau sterpi, s-au rugat amândoi lui Dumnezeu cu suflet smerit — Ioachim într-un munte, unde a fugit după ce arhiereul nu a vrut să primească jertfa la templu, iar Ana în grădina lor plângându-și neputința sterpiciunii — și atunci le-a fost trimis un înger înștiințându-i că în curând vor da naștere unei fiice. Plini de bucurie, au făgăduit să o închine pe aceasta lui Dumnezeu.

După nouă luni li s-a născut o fiică pe care au chemat-o Maria și care, din fragedă pruncie a fost împodobită cu cele mai alese virtuți ale sufletului. Când a ajuns la trei ani, părinții ei, împlinind făgăduința au adus-o pe micuța Maria la templul din Ierusalim; aici a urcat singură mulțimea treptelor și, printr-o descoperire a lui Dumnezeu a fost primită de marele arhiereu care a dus-o în Sfânta Sfintelor, ea purtând în sine harul lui Dumnezeu care rămânea asupra ei, în templul lipsit până atunci de acest har⁸. A fost rânduită în ceata fecioarelor care slujeau la templu, dar petrecea atât de mult timp rugându-se în Sfânta Sfintelor, încât se poate spune că viețuia acolo⁹.

⁸ Vezi Condacul Intrării Maicii Domnului în Biserică. Acesta era templul cel nou, în care slava lui Dumnezeu nu s-a pogorât așa cum se pogorâse deasupra cortului sau deasupra templului lui Solomon.

⁹ Vecernia Intrării Maicii Domnului în Biserică, a doua stihire la „Doamne strigat-am” și „Slavă... și acum”.

Fiind împodobită cu toate virtuțile, a făcut pilda unei nemaiîntâlnite curății a vieții. Smerită și ascultătoare față de toți, nu a supărat pe nimeni, nu a rostit nimănui vreo vorbă urâtă, s-a arătat tuturor prietenoasă și nu s-a plecat nici unui gând necurat (după Sfântul Ambrozie al Mediolanului, *Despre viața Maicii Domnului și despre pururea-fecioria Sfintei Maria*).

„În ciuda virtuților și a neprihănirii vieții pe care o ducea Maica Domnului, păcatul și moartea veșnică își făceau arătată lucrarea și nici nu se putea să fie altfel: aceasta este învățătura adevărată și credincioasă a Bisericii Dreptslăvitoare despre legătura Maicii lui Dumnezeu cu păcatul strămoșesc și cu moartea” (Sfântul Ignatie Briancianinov, *Expunere a învățăturii Bisericii Ortodoxe despre Maica Domnului*). „Străină oricărei căderi în păcat, ea nu a fost străină ispitei păcatului”. «Singur Dumnezeu este fără de păcat, pe când omul va avea ceva de îndreptat și de desăvârșit pentru a putea împlini porunca lui Dumnezeu: **„Fiți sfinți, că Eu, Domnul Dumnezeuul vostru sunt Sfânt”** (Levitic 19, 2)» (Sfântul Ambrozie al Mediolanului, *Comentariul la Psalmul 118*). Cu cât este cineva mai curat și mai desăvârșit, cu atât își dă seama mai mult de neputințele sale, socotindu-se pe sine cel mai nevrednic.

Fecioara Maria, dăruindu-se pe sine întreagă lui Dumnezeu, chiar dacă a alungat dintru sine orice înclinație păcătoasă, totuși a simțit, cu mult mai mult ca toți ceilalți slăbiciunea firii omenești și cu înfrigurare dorea venirea unui Mântuitor. Întru smerenia sa se socotea nevrednică a fi chiar și numai slujitoarea aceleia care urma să-L nască pe Domnul. Așadar, nimic nu-i

putea abate mintea de la rugăciune și, luând aminte la sine însăși, Maria s-a făgăduit lui Dumnezeu de a nu se însoți cu bărbat și de a-și păzi fecioria, pentru ca întreaga sa viață să-I slujească numai Lui și, atunci când vârsta nu i-a îngăduit de a mai rămâne în templu, fiind logodită cu bătrânul Iosif ea s-a mutat în casa acestuia, în Nazaret. Aici i s-a arătat Arhanghelul Gavriil care i-a adus Vestea cea Bună, cum că ea va fi cea care va naște pe Fiul Celui Preaînalt.

„Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei. Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui și cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta? Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște Fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit. Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu Se va chema” (Luca 1, 28-35).

Maria a primit vestea trimisă prin înger cu smerenie și ascultare. „Atunci Cuvântul, într-un chip numai de El știut S-a pogorât și, după voința Lui a intrat în Fecioara și S-a sălășluit în ea” (Sfântul Efrem Sirul, *Laudă Maicii lui Dumnezeu*). „Așa cum lumina

luminează ceea ce este ascuns, în același chip Hristos curăță ce este nevăzut în firea lucrurilor. Așa a curățat-o pe Fecioara, iar apoi S-a născut, așa încât să fie arătat că acolo unde este Hristos se arată și curăția în toată puterea sa. El a curățat-o pe Fecioară, fiind mai înainte gătită de către Duhul Sfânt, iar apoi pântecul fiind curățit, L-a zămislit. A curățat-o pe Fecioara, deși aceasta era neprihănită, de aceea născându-Se, El a păzit-o Fecioară. Nu voiesc a spune că Maria a atins nemurirea, ci că nu s-a mai plecat spre porniri păcătoase” (Sfântul Efrem Sirul, *Omilie împotriva ereticilor*, 41).

„Lumina s-a sălășluit înlăuntrul ei curățindu-i mintea, gândurile și îndeletnicirile, sfîntindu-i fecioria” (Sfântul Efrem Sirul, *Maria și Eva*).

„Pe ceea ce era curată, neprihănită potrivit înțelegerii omenești, El a curățit-o prin har” (Sfântul Ignatie Briancianinov, *Expunere a învățăturii Bisericii Ortodoxe despre Maica Domnului*). Fecioara n-a dezvăluit nimănui cele spuse de înger, însă îngerul i-a arătat în vis lui Iosif cele despre ea și despre nemaiauzita zămislire de la Duhul Sfânt (*Matei 1, 18-25*), iar după nașterea lui Hristos, dimpreună cu nenumărate cete îngerești i-a vestit pe păstori. Aceștia, venind să I se închine Noului Născut vesteau cele spuse lor despre Prunc. După ce înainte a îndurat tăcută bănuielile, Fecioara a ascultat tăcută și acum, punând în inima sa toate aceste cuvinte ce se grăiau despre slava Fiului său (*Luca 2, 8-19*). Patruzeci de zile după aceasta a auzit și rugăciunea de laudă a dreptului Simeon precum și proorocia despre sabia care va trece prin sufletul ei. Mai apoi, ea a văzut cum Iisus Se întărea cu Duhul și Se umplea de

înțelepciune, L-a auzit învățând în templu pe când era El de doisprezece ani și, toate acestea ea le păstra în inima ei (*Luca 2, 21-51*). Chiar și așa, plină de har ea nu a înțeles pe deplin în ce chip era lucrarea și preaslăvirea Fiului ei pe pământ. Îi era încă propriu ceea ce evreii credeau despre Mesia, iar simțămintele ei firești, care o făceau să se îngrijoreze pentru El și să-L oprească de la lucruri și primejdii ce puteau să se ivească erau mult prea mari. Pentru aceasta, la început, fără să-și dea seama se arăta peste măsură de ocrotitoare față de Fiul ei, ceea ce L-a făcut să arate cu cât mai presus sunt legăturile în duh asupra celor după trup (*Matei 12, 46-49*). „Căci Se grijea de cinstea Maicii Sale, dar mult mai mult Se grijea Domnul de mântuirea sufletului ei și de binele oamenilor, pentru care S-a și înveșmântat cu trup” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Comentarii la Evanghelia după Ioan, Omilia 21*). Fecioara a înțeles acestea și a ascultat cuvântul lui Dumnezeu și l-a păzit (*Luca 11, 27-28*). Ca nimeni altcineva a avut gândul lui Hristos (*Filipeni 2, 5*) și, purtând nemângâiată durerea sa de mamă atunci când și-a văzut Fiul batjocorit și pătimind, umplându-se de bucurie în ziua Învierii, în ziua Cincizecimii a fost îmbrăcată cu putere de sus (*Luca 24, 49*). Duhul Sfânt Care S-a pogorât peste ea a învățat-o toate (*Ioan 14, 26*) și a călăuzit-o la tot adevărul (*Ioan 16, 13*). Încinsă fiind cu această putere s-a pornit cu multă râvnă a împlini lucrările ce le auzise de la Fiul și Mântuitorul ei, ca în acest chip să se înalțe și să ajungă să fie cu El. Sfârșitul vieții Preasfintei

Maici a lui Dumnezeu a fost începătura proslăvirii ei. **„Împodobită fiind cu slavă dumnezeiască”** (*Irmosul Canonului Adormirii Maicii lui Dumnezeu*), stă și va sta în Ziua Judecării și în veacul ce va să vie de-a dreapta tronului Fiului ei. Va împărăți dimpreună cu El având îndrăzneală către Dânsul ca Maică a Sa după trup și ca una ce este unită în duh cu El, ca una care a împlinit voia lui Dumnezeu și i-a călăuzit și pe ceilalți (*Matei 5, 19*). Milostivă și plină de dragoste, ea își arată dragostea ei pentru Fiul ei și Dumnezeu prin iubirea față de oameni, mijlocind pentru aceștia în fața Celui Milostiv și izbăvindu-i prin cercetarea ei pe cei aflați în nevoi pe pământ.

Trecând prin toate greutatele vieții pământești, Mijlocitoarea creștinilor vede fiecare lacrimă, aude fiecare oftat și rugăciune adusă ei.

În chip osebit, aproape de ea sunt cei ce poartă lupta cu patimile și au râvnă pentru o viață bineplăcută lui Dumnezeu, dar este grabnic-ajutătoare chiar și în grijile lumești: **„Tuturor scârbiților bucurie și asupriților folositoare și flămânzilor dătătoare de hrană, străinilor mângâiere, celor învăluți adăpostire, bolnavilor cercetare, celor neputincioși acoperământ și sprijinire, toiag bătrâneților tu ești, Preacurată, Maica Dumnezeului Celui de sus”** (*Stihire din Paraclisul Maicii Domnului*).

„Nădejdea, mijlocitoarea și scăparea creștinilor”, „Născătoarea de Dumnezeu cea întru rugăciuni și folosințe neadormită” (*Condacul Adormirii*), **„izbăvește lumea prin rugăciunile tale cele neîncetate”** (*Theotokionul glasului al III-lea*). **„Fericiți suntem și**

noi, folositoare pe tine avându-te, că ziua și noaptea te rogi pentru noi" (*Miezonoptica de toate zilele*).

Nu poate mintea sau cuvântul să zugrăvească slava celei ce s-a născut din firea omenească cea păcătoasă, dar a ajuns „mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită, fără de asemănare decât Serafimii”.

„Al Tainelor lui Dumnezeu celor negrăite și dumnezeiești, văzând în Fecioară harul arătat și plinit cu adevărat, mă bucur. Și chipul cel străin și nespus a-l înțelege, nu mă pricep. Cum cea aleasă singură s-a arătat Curată mai presus de toată făptura cea văzută și cea gândită. Pentru aceasta, vrând a o lăuda pe dânsa, mă spăimântează foarte cu gândul și cu cuvântul. Însă îndrăznind, propovăduiesc și măresc: Aceasta este cortul cel ceresc.” (*Icosul Intrării în Biserică a Maicii Domnului*).

„Nu izbutește nici o limbă a te lăuda după vrednicie, ci se întunecă și mintea cea mai presus de lume să cânte ție, de Dumnezeu Născătoare. Însă, fiind bună, primește credința; că știi râvna noastră cea dumnezeiască; că tu creștinilor ești ocrotitoare, pe tine te mărim” (*Irmosul Cântării a IX-a de la Utrenia Bobotezei*).